

پژوهشکده شورای نگهبان
گزارش استدلالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری
اسلامی افغانستان در خصوص ارتباط بین المللی راه آهن

پژوهشکده شورای نگهبان

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری
اسلامی افغانستان در خصوص ارتباط بین المللی راه آهن

تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۰۳/۱۰

کد گزارش: ۱۴۰۰۰۱۵

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۴۰۰/۰۴/۱۲

پژوهشکده شورای نگهبان

لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری اسلامی افغانستان در خصوص ارتباط بین‌المللی راه آهن

درباره‌ی مصوبه

«لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری اسلامی افغانستان در خصوص ارتباط بین‌المللی راه آهن» بنا به پیشنهاد وزارت راه و شهرسازی در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۹/۱/۱۳ هیئت وزیران به تصویب رسید و برای طی تشریفات قانونی به مجلس شورای اسلامی ارسال شد. در مقدمه‌ی توجیهی این لایحه آمده است: «با توجه به اهمیت بهره‌گیری از خدمات ریلی در مبادله کالا و حمل و نقل مسافر و نظر به آثار مثبت آن در تقویت روابط اقتصادی و سایر همکاری‌ها بین دو کشور ایران و افغانستان و با عنایت به ضرورت تأمین شرایط حقوقی لازم برای توسعه ارتباط بین‌المللی راه آهن در قلمرو دو کشور، لایحه زیر تقدیم می‌شود.»

مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۹۹/۵/۱۹ این لایحه را جهت بررسی به صورت عادی به کمیسیون عمران به عنوان کمیسیون اصلی ارسال کرد که کمیسیون مذکور این لایحه را با اصلاحاتی در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۹/۱۰/۲۱ به تصویب رساند و گزارش آن را به مجلس ارائه کرد. گزارش کمیسیون در تاریخ ۱۴۰۰/۳/۱۰ در صحن علنی مجلس مطرح و با اصلاحاتی به تصویب نمایندگان رسید و برای طی روند قانونی مذکور در اصل (۹۴) قانون اساسی، به موجب نامه‌ی شماره ۱۳۸/۲۱۵۰۹ مورخ ۱۴۰۰/۳/۱۸ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان با تشکیل جلسه در تاریخ ۱۴۰۰/۴/۹، این مصوبه را بررسی کرد و مفاد برخی از مواد آن را مغایر با موازین شرع دانست و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۱۰۲/۲۶۶۸۶ مورخ ۱۴۰۰/۴/۱۲ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

«نظرات استدلالی شورای نگهبان در خصوص لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری اسلامی افغانستان در خصوص ارتباط بین المللی راه آهن»

ماده ۴ -

طرف‌ها موافقت نمودند که در زمینه نظارت‌های بهداشتی گمرکی و مرزی هنگام عبور و مرور مسافر و بار مفاد موافقتنامه‌ها یا کنوانسیون‌های بین‌المللی که طرف‌ها عضو آن هستند رعایت شود و در صورت بروز هرگونه مسئله‌ای که در این موافقتنامه و یا کنوانسیون‌های بین‌المللی مورد حکم قرار نگرفته، قوانین و مقررات جاری در قلمرو کشورهای طرف‌ها اعمال شود.

دیدگاه مغایرت

الف) اطلاق حکم مقرر شده در ماده (۴) این مصوبه مبنی بر رعایت مفاد «موافقتنامه‌ها یا کنوانسیون‌های بین‌المللی که طرف‌ها عضو آن هستند»، از حیث شمول نسبت به معاهدات بین‌المللی مصوب پیش از انقلاب اسلامی، مغایر با موازین شرعی است؛ چرا که عدم مغایرت تعهدات مندرج در آن معاهدات با شرع، از سوی فقهای شورای نگهبان بررسی نشده است و ممکن است متضمن احکام خلاف شرع باشند.

ب) اطلاق حکم ذیل این ماده در خصوص اعمال «قوانین و مقررات جاری در قلمرو کشورهای طرف‌ها»، از این منظر که اعمال قوانین و مقررات کشور خارجی را مطلقاً تجویز کرده است و ممکن است قوانین و مقررات فعلی یا آتی خارجی متضمن احکام مغایر با شرع باشد، واجد اشکال شرعی است.

نظر شورای نگهبان

- اطلاق ماده (۴)، نسبت به رعایت موافقتنامه‌ها یا کنوانسیون‌های بین‌المللی مصوب پیش از انقلاب اسلامی و همچنین اطلاق اعمال قوانین و مقررات جاری طرف مقابل خلاف موازین شرع شناخته شد.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی)

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸):

«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ... در حالی که خوب است در متن آن حکم اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل یا جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

پژوهشکده شورای نگهبان

گزارش استدلالی

پژوهشکده شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی،
کوچه شهید دهقانی‌نیا، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵

تلفن: ۰۲۱-۸۸۳۲۵۰۴۵

نمابر: ۰۲۱-۶۴۰۱۴۸۱۷

www.shora-rc.ir
nashr@shora-rc.ir